

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА**

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ЕКЗАМЕНУ
для здобуття освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ФАГОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	4
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ.....	5
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ФАГОВОГО ЕКЗАМЕНУ.....	5
1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ».....	5
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	12
2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ».....	14
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	19
3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК».....	20
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	29
4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА».....	30
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	36

ВСТУП

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» проводиться для осіб, які вступають до ПВНЗ МУБіП на навчання за скороченими термінами підготовки на основі раніше здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавра».

Програма вступного фахового екзамену складена на основі змісту дисциплін «Фінанси підприємства», «Фінансовий аналіз», «Фінансовий ринок», «Податкова система» у відповідності до освітньо-професійної програми за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

Програма охоплює теоретичні і прикладні питання, що в рамках освітньо-професійної програми підготовки магістра визначають наявність у випускника здібностей виконувати функції, визначені освітньо-кваліфікаційною характеристикою магістра.

Мета вступного фахового екзамену полягає у визначенні та оцінці рівня засвоєних теоретичних знань та вмінь визначених галузевими стандартами вищої освіти для фахівців освітнього ступеня «бакалавр», необхідних для продовження навчання в магістратурі за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування».

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

Вступний фаховий екзамен для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» проводиться у письмовій формі з використанням тестових та практичних завдань.

Для відповіді вступник отримує екзаменаційний білет, лист відповіді, чернетки.

Екзаменаційний білет складається з трьох частин.

Перша частина містить 10 закритих тестів. Закрита форма тесту передбачає застосування матеріалу за відомими стандартними алгоритмами та зразками, тобто надаються завдання з вибором однієї відповіді з чотирьох варіантів відповідей, одна з яких – правильна.

Друга частина містить 2 відкритих теста. Відкрита форма тесту передбачає застосування програмного матеріалу у змінених та ускладнених ситуаціях, тобто надаються завдання з вимогою короткої відповіді.

Третя частина (практична) складається з двох задач. Вирішення практичних завдань потребує розв'язання з розгорнутою відповіддю. Завдання вважається виконаним правильно, якщо крім правильної відповіді в чернетці та чистовику надано повне розв'язання, що свідчить про самостійне отримання результату.

Тривалість екзамену складає 120 хвилин.

Під час виконання екзаменаційних завдань не дозволяється користуватися допоміжними матеріалами: записами, конспектами, посібниками тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальна кількість балів, яку може отримати вступник дорівнює –100. Результати екзамену оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Мінімальна кількість балів, яка дозволяє брати участь у конкурсному відборі – 124.

Правильна відповідь на завдання першої частини екзаменаційного білету оцінюється у 5 балів, на завдання другої частини у 10 балів, третьої частини у 15 балів.

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ»

Тема 1. Основи організації фінансів підприємств

Поняття і сутність фінансів підприємств. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма прояву їх сутності. Фінанси підприємств в умовах формування ринкової економіки.

Сфери фінансових відносин підприємств. Фінансові відносини між підрозділами підприємств, між господарюючими суб'єктами, з державою, з банками, страховими компаніями.

Грошові доходи, фінансові ресурси підприємств. Методи і способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Внутрішні і зовнішні джерела. Власні, позичені і залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових; ресурсів підприємств та ефективності їх використання.

Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування. Особливості організації фінансів залежно від форми власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності. Фінансова діяльність підприємства. Зміст, задачі і організація фінансової роботи на підприємствах.

Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств

Сутність і значення грошових розрахунків у діяльності підприємств. Принципи організації розрахунків.

Порядок відкриття підприємствами поточного, валютного, кредитного, депозитного та інших рахунків у банку. Використання коштів з поточного рахунку.

Форми безготівкових розрахунків. Розрахунки платіжними дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, акредитивами, чеками, векселями, платіжними вимогами.

Розрахунки при наданні факторингових послуг підприємствам. Вимоги до їх проведення і сфера використання. Готівково-грошові розрахунки на підприємствах і сфера їхнього застосування. Організація грошово-готівкових розрахунків.

Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності. Порядок пред'явлення претензій по розрахунках. Економічні і фінансові санкції в системі грошових розрахунків і платежів.

Тема 3. Грошові надходження підприємств

Економічна характеристика, склад і класифікація грошових надходжень підприємств.

Дохід (виторг) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Чинники впливу на величину доходу. Особливості формування доходу від реалізації на підприємствах окремих галузей економіки.

Формування доходу від реалізації продукції в часі. Визначення моменту реалізації.

Формування та розподіл валового і чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Грошові надходження від іншої реалізації: основних засобів, нематеріальних активів, матеріалів, інші надходження.

Надходження від фінансових інвестицій: дивіденди від володіння корпоративними правами, від державних цінних паперів. Проценти, що їх нараховано підприємствам на депозитних рахунках.

Надходження коштів від здачі в оренду основних засобів, від застосованих фінансових санкцій. Бюджетні дотації, субвенції. Отримання фінансової допомоги. Страхові відшкодування.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку підприємств

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Механізм формування прибутку підприємства. Соціально-економічна роль прибутку підприємства.

Прибуток від реалізації продукції. Чинники впливу на формування прибутку. Собівартість продукції та її вплив на прибуток.

Установлення цін на продукцію, їх вплив на формування прибутку. Рентабельність продукції.

Прибуток від операційної діяльності, порядок його формування і використання. Прибуток від звичайної діяльності підприємства. Формування чистого прибутку підприємств і його використання.

Розподіл прибутку між державою та господарюючими суб'єктами, його зміст і економічне значення. Нерозподілений прибуток і його використання.

Рентабельність підприємства: суть, показники, методика визначення.

Тема 5. Оподаткування підприємств

Система оподаткування підприємств, її функції і призначення. Види податків, що сплачують підприємства, джерела їх сплати. Механізм і напрямки впливу оподаткування на фінансово-господарську діяльність.

Непрямі податки і особливості їхнього впливу на фінансово-господарську діяльність господарюючих суб'єктів.

Акцизний збір. Об'єкти оподаткування. Ставки акцизного збору. Порядок його обчислення.

Податок на додану вартість. Платники податку. Об'єкти оподаткування і визначення оподаткованого обороту. Пільги по податку. Порядок відшкодування сум податку на додану вартість, сплачених підприємством за матеріальні ресурси (роботи, послуги), основні засоби.

Прямі податки. Податок на прибуток підприємств. Порядок визначення оподаткованого прибутку. Вплив оподаткування прибутку на фінансово-господарську та інвестиційну діяльність підприємства.

Податок на нерухомість підприємств. Плата за землю. Податок з власників транспортних засобів.

Місцеві податки і збори, які сплачують підприємства.

Обов'язкові відрахування підприємств у цільові державні фонди і їхній вплив на фінансово-господарську діяльність.

Особливості оподаткування суб'єктів господарювання в окремих сферах діяльності: комерційних банках, страхових компаніях

Тема 6. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємств

Склад і структура основних засобів (основних фондів) підприємств. Показники стану і ефективності використання основних виробничих засобів. Відтворення основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.

Сутність і склад капітальних вкладень. Джерела фінансування капітальних вкладень. Власні фінансові ресурси підприємств: амортизаційні відрахування, чистий прибуток, інші ресурси.

Залучення коштів від інших господарюючих суб'єктів: продаж акцій, пайові внески. Кредитування відтворення основних засобів. Державне фінансування капітальних вкладень. Ремонт основних засобів і його фінансове забезпечення.

Тема 7. Оборотні кошти

Сутність оборотних коштів та їх організація. Склад і розміщення оборотних коштів.

Необхідність і методи визначення потреби в оборотних коштах. Метод прямого розрахунку і сфера його застосування. Поняття норм і нормативів оборотних коштів, їх розрахунок. Інші методи обчислення потреби в оборотних коштах і їх використання.

Джерела формування оборотних коштів. Власні оборотні кошти. Позичені і залучені оборотні кошти.

Показники стану оборотних коштів. Наявність власних оборотних коштів, її визначення, причини виникнення їх недостатності та джерела поповнення.

Показники ефективності використання оборотних коштів. Оборотність оборотних коштів і шляхи її прискорення. Коефіцієнти, що характеризують використання оборотних коштів.

Тема 8. Кредитування підприємств

Індивідуальний кругообіг коштів підприємства, необхідність збалансування матеріальних і фінансових ресурсів — основа залучення кредитів.

Форми кредитів, які використовуються в господарській діяльності підприємств. Банківський, комерційний, лізинговий, іпотечний, бланковий, консорціумний кредити. Види банківських кредитів: за строками користування; за забезпеченням; за ступенем ризику; за методами надання; за строком погашення. Принципи кредитування.

Визначення потреби підприємства в кредитах. Кредитний договір: сутність і порядок укладання. Відповідальність сторін за порушення умов кредитного договору.

Оцінка кредитоспроможності підприємства. Способи отримання кредиту.

Порядок погашення кредиту. Позичковий процент, фактори, що на нього впливають, джерела сплати.

Товарний кредит, умови його отримання підприємствами та порядок погашення.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства

Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення. Показники фінансового стану підприємства. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Показники фінансової звітності, які використовуються для оцінки фінансового стану.

Оцінка рентабельності підприємства. Рентабельність обороту (продажу), рентабельність активів, рентабельність капіталу.

Сутність ліквідності підприємства. Показники ліквідності і методика їх визначення. Оцінка показників ліквідності. Фактори, що впливають на стан ліквідності.

Сутність платоспроможності. Фактори, що впливають на платоспроможність підприємств. Методика їх визначення. Оцінка показників платоспроможності.

Фінансова стійкість підприємства, її сутність. Система показників фінансової стійкості підприємства, методика її розрахунку і оцінки.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

Тема 10. Фінансове планування на підприємствах

Зміст і завдання фінансового планування. Фінансова стратегія підприємств. Фінансове планування як процес визначення потреби підприємства у фінансових ресурсах.

Принципи фінансового планування. Наукова обґрунтованість плану. Комплексність планування. Системність. Соціальна орієнтованість. Оптимальність. Визначення провідних ланок і напрямів. Взаємозв'язок поточних і перспективних планів.

Методи фінансового планування. Балансовий метод. Програмно-цільовий метод. Нормативний метод. Метод коефіцієнтів. Метод економ і ко-математичного моделювання. Метод експертних оцінок.

Інформаційна база складання фінансового плану. Аналіз фінансових показників звітного періоду. Показники виробничо-господарської діяльності планового періоду як вихідна база для фінансового планування.

Фінансовий план як складова частина бізнес-плану. Зміст та структура річного фінансового плану підприємства (бюджету підприємства).

Розрахунок показників доходної і витратної частини фінансового плану. Виконання фінансового плану.

Зміст оперативного фінансового плану. Грошові надходження і здійснення платежів. Часові інтервали планового періоду для складання балансу грошових потоків.

Тема 11. Фінансова санація підприємства

Фінансова криза на підприємстві та фактори, що її зумовлюють. Фінансова санація підприємства, її економічна суть та порядок проведення. Санаційний аудит. Розробка та узгодження плану фінансової санації. Банкрутство підприємства, причини та наслідки.

Внутрішньогосподарський механізм фінансової стабілізації.

Мобілізація внутрішніх фінансових джерел санації. Державна фінансова підтримка санації підприємства.

Санація шляхом реорганізації (реструктуризації). Приватизаційні аспекти санації суб'єктів господарювання.

Реалізація плану фінансової санації підприємства як завершений етап санаційного процесу.

Перелік питань з дисципліни «Фінанси підприємств»

1. Суть і функції фінансів підприємств.
2. Фонди грошових засобів та фінансові ресурси.
3. Основи організації фінансів підприємств.
4. Фінансова діяльність та зміст фінансової роботи.
5. Зміст та завдання управління фінансами підприємств.
6. Розрахункові й касові операції підприємств.
7. Сутність грошових розрахунків підприємств.
8. Безготівкові й готівкові розрахунки підприємств.
9. Проведення касових операцій на підприємствах.
10. Види банківських рахунків і порядок їх відкриття.
11. Форми безготівкових розрахунків.
12. Принципи організації розрахунків підприємств.
13. Характеристика і склад грошових надходжень підприємств.

14. Виручка від реалізації продукції, робіт і послуг.
15. Грошові надходження від фінансово-інвестиційної діяльності та інші позареалізаційні доходи.
16. Формування валового і чистого доходу.
17. Формування прибутку підприємства.
18. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства.
19. Формування балансового прибутку.
20. Прибуток від реалізації продукції та його формування.
21. Методи розрахунку прибутку від реалізації.
22. Сутність і методи обчислення рентабельності.
23. Собівартість продукції і її вплив на прибуток підприємств.
24. Рентабельність продукції.
25. Розподіл і використання прибутку.
26. Пряме оподаткування підприємств.
27. Оподаткування прибутку підприємства.
28. Непряме оподаткування підприємств.
29. Вплив непрямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.
30. Вплив прямих податків на фінансово-господарську діяльність підприємств.
31. Місцеві податки і збори які сплачують підприємства.
32. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві.
33. Сутність і основи організації оборотних коштів .
34. Сутність, склад і структура оборотних коштів.
35. Класифікація і принципи організації оборотних коштів.
36. Визначення потреби в оборотних коштах.
37. Необхідність і способи визначення потреби в оборотних коштах.
38. Нормування оборотних коштів для створення виробничих запасів.
39. Нормування оборотних коштів для створення запасів готової продукції.
40. Розрахунок нормативу оборотних коштів економічним методом.
41. Джерела формування оборотних коштів.
42. Власні джерела формування оборотних коштів.
43. Використання банківських кредитів для формування оборотних коштів.
44. Залучення коштів інших суб'єктів господарювання.
45. Показники стану і використання оборотних коштів.
46. Показники стану оборотних коштів.
47. Показники використання оборотних коштів і шляхи прискорення їх обертання.
48. Вплив розміщення оборотних коштів на фінансовий стан підприємства.
49. Необхідність та сутність кредитування підприємств.
50. Кругооборот коштів підприємств та необхідність залучення

кредитів.

51. Класифікація кредитів, що надаються підприємствам .

52. Види банківського кредиту, їх характеристика та значення в діяльності підприємства.

53. Умови та порядок отримання банківського кредиту підприємствами.

54. Порядок погашення банківського кредиту підприємством.

55. Небанківське кредитування підприємств.

56. Комерційне кредитування підприємств.

57. Лізингове кредитування підприємств.

58. Державне кредитування підприємств.

59. Сутність відтворення основних фондів.

60. Показники стану та ефективності використання основних фондів.

61. Знос і амортизація основних фондів.

62. Сутність і склад капітальних вкладень.

63. Джерела і порядок фінансування капітальних вкладень.

64. Фінансування ремонту основних фондів.

65. Оцінка фінансового стану підприємства, її необхідність і значення.

66. Показники фінансового стану підприємства.

67. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємств.

68. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

69. Оцінка фінансової стійкості підприємства .

70. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

71. Зміст, завдання та методи фінансового планування.

72. Зміст фінансового плану та порядок його складання.

73. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

74. Фінансова санація підприємств, її економічний зміст та порядок проведення.

75. Економічна сутність санації підприємств.

76. Передумови прийняття рішення щодо проведення фінансової санації підприємств.

77. Класична модель фінансової санації.

78. Розробка проекту фінансового оздоровлення підприємств.

79. Економіко-правові аспекти фінансової санації та банкрутства підприємств.

80. Фінансова криза на підприємстві, її симптоми та фактори виникнення.

81. Необхідність та порядок проведення санаційного аудиту.

82. Санація шляхом реорганізації (реструктуризації).

83. Фінансова санація на ухвалу арбітражного суду.

84. Банкрутство підприємств: підстави та наслідки.

85. Фінансові джерела санації підприємств.

86. Внутрішні джерела фінансової стабілізації.

87. Фінансове оздоровлення із залученням ресурсів власників підприємства.

88. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.

89. Фінансова участь персоналу в санації підприємства.
90. Державна фінансова підтримка санації підприємств.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про підприємства в Україні» від 27 березня 1991 р.
2. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 р.
3. Закон України «Про підприємництво» від 7 лютого 1992 р.
4. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18 липня 1991 р.
5. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 20 березня 1991 р.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 р.
7. Закон України «Про систему оподаткування» від 18 лютого 1997 р.
8. Закон України «Про банкрутство» // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №31.
9. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 р.
10. Закон України «Про податок на додану вартість» від 3 квітня 1997р.
11. Закон України «Про заставу» від 2 жовтня 1992 р.
12. Закон України «Про лізинг» від 16 грудня 1997 р.
13. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — №2.
14. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26 червня 1997 р.
15. Закон України «Про збір на обов'язкове соціальне страхування» від 26 червня 1997р.
16. Закон України «Про оплату праці» (затверджений 24 березня 1995 р.).
17. Указ Президента України « О дополнительных мероприятиях по стабилизации финансового состояния предприятия» от 17.03.94г.
18. Постанова Кабінету Міністрів України та НБУ від 19.04.94 р. № 279 «Про нормативи запасів товарно-матеріальних цінностей державних підприємств та організацій та джерела їх покриття».
19. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок санації державних підприємств» // Зібрання постанов Уряду України. — 1994. — № 5.
20. Типове положення по плануванню обліку і калькулюванню собівартості продукції (робіт, послуг) в промисловості. Затверджено постановою КМУ 26.04.96 р., № 473.
21. Типовий порядок визначення норм запасів товарно-матеріальних цінностей: Затв. Мінекономіки України Мінфіном України, 31.05.93.
22. Положення Національного банку України «Про кредитування» від 18.04.1997р.

23. Слав'юк Р.А.Фінанси підприємств: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2004.- 460 с.
24. Стасюк Г.А. Фінанси підприємств: Навч. посібник. – Херсон: Олді-плюс, 2004. – 480 с.
25. Опарін В.М.Фінанси: загальна теорія. – К.: КНЕУ,1999.-164с.
26. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М.Поддєрьогіна. 3 - те вид. – К.: КНЕУ, 2000. – 385 с.
27. Белоліпецкий В.Г. Финансы фирмы: Курс лекций / Под ред. И.П. Мерзлякова. - М.: ИНФРА,1998. - 298 с.
28. Бланк И. А. Управление активами. - К.: Ника-Центр, 2000. - 712 с.
29. Бланк И. А. Управление формированием капитала. - К.: Ника-Центр, 2000. - 512 с.
30. Бланк И. А. Управление использованием капитала. - К.: Ника-Центр, 2000. - 656 с.
31. Ушакова Н.Н., Унковская Т.Е., Гуляева Н.Н., Гринюк Н.А. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия. - К.: КГТЭУ, 1997. – 186 с.
32. Носкова И.Я. Валютные и финансовые операции: Учебник. — М.: Финансы: ЮНИТИ, 1998. - 330с.
33. Гікіш Л. В. Фінанси. — К.: МАУП, 1998. - 150 с.
34. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами. – К.: Вища школа, 1997. -368с.
35. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту. - К.: КП «ВАЗАКО», Молодь, 1997. – 359с.
36. Дамари Р. Финансы и предпринимательство: Пер. с англ. - Ярославль: Елень,1993. – 425с.
37. Лігоненко Л.О., Ковальчук Г.В. Управління грошовими коштами торговельного підприємства. Навч. посібник. - К.: Київ.держ.торг.-екон.ун., 1998. – 312с.
38. Терещенко О.О.Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2003. - 554с.
39. Терещенко О.О.Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2000. - 412с.
40. Мазаракі А.А.,Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М.Економіка торговельного підприємства. Підручник для вузів. – К.: "Хрещатик", 1999. – 800с.
41. Шелудько В.М.Фінансовий ринок: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с.
42. Звонова Е.А. Международное внешнее финансирование в современной экономике. - М.: Экономика, 2000. - 344 с.
43. Балабанов И.Г. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом. - М.: Финансы и статистика, 1995. – 255с.
44. Шершньова З.Є., Оборська С.В. Стратегічне управління. – К.: КНЕУ, 1999. - 384с.

45. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів.: Навч. посібник. – К.: Знання-Прес, 2001.- 301с.

46. Киреев А.П. Международная экономика. - М.: Международные отношения, 2000. - 518 с.

47. Положення про організацію навчального процесу за модульно-рейтинговою системою для студентів всіх освітньо-кваліфікаційного рівнів / Укл.: проф. С.В.Білоусова; проф. Л.М. Балахнічова, доц. В.М.Саврадим. – Херсон: МУБІП, 2006. - 15с.

2. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

Тема 1. Значення і теоретичні засади фінансового аналізу

Мета і завдання аналітичних досліджень. Предмет та об'єкти фінансового аналізу. Взаємозв'язок фінансового і управлінського аналізу.

Види фінансового аналізу. Зовнішній і внутрішній фінансовий аналіз. Класифікація фінансового аналізу за часовою і просторовою ознаками.

Системи фінансового аналізу.

Основні функції та завдання аналітичних досліджень. Принципи фінансового аналізу.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу

Суть інформаційного забезпечення фінансового аналізу. Вимоги до аналітичної інформації. Фінансова звітність як основа аналітичних досліджень. Форми фінансової звітності, їх структура та призначення.

Зовнішня інформація, її види, склад та зміст.

Організація фінансового аналізу та її складові.

Тема 3. Аналіз майна підприємства

Суть, склад та структура майна підприємства. Класифікація активів підприємства. Методика аналізу майна підприємства. Аналіз складу, структури і динаміки необоротних та оборотних активів. Виявлення причин зміни обсягу і структури майна підприємства та оцінка впливу змін на фінансовий стан.

Характеристика економічного потенціалу підприємства. Суть виробничих активів та розрахунок системи коефіцієнтів, що їх характеризують.

Тема 4. Аналіз оборотних активів

Суть та склад оборотних активів. Класифікація оборотних активів за різними ознаками. Методика аналізу оборотних активів. Власний оборотний капітал: методика розрахунку та оцінки.

Система показників для оцінки ефективності використання оборотних активів підприємства.

Тема 5. Аналіз джерел формування капіталу підприємства

Суть капіталу та необхідність його формування. Принципи формування капіталу підприємства. Класифікація видів капіталу. Основні напрямки аналізу капіталу підприємства. Фінансова структура авансованого капіталу. Фактори, що впливають на співвідношення власних і залучених коштів.

Методика аналізу ефективності використання капіталу підприємства. Ефект фінансового важеля. Виробничий, фінансовий та виробничо-фінансовий ліверидж.

Тема 6. Аналіз грошових потоків

Поняття грошового потоку та його значення для забезпечення діяльності підприємства. Грошові кошти та їх еквіваленти. Класифікація грошових потоків. Мета та основні завдання аналізу грошових потоків. Характеристика звіту про рух грошових коштів. Система показників для характеристики грошових коштів підприємства.

Тема 7. Аналіз ліквідності і платоспроможності підприємства

Показники ліквідності і платоспроможності та їх значення для оцінки фінансового стану підприємства. Поняття ліквідності та напрями її дослідження. Коефіцієнти ліквідності та методика їх розрахунку. Критерії оцінки платоспроможності за значеннями коефіцієнтів ліквідності.

Оцінка платоспроможності на основі платіжного балансу (календаря).

Тема 8. Аналіз фінансової стійкості підприємств

Поняття фінансової стійкості підприємства. Система факторів, що формують фінансову стійкість підприємства. Показники фінансової стійкості балансу та методика їх розрахунку.

Визначення та оцінка запасу фінансової стійкості підприємства. Напрями та шляхи зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Тема 9. Аналіз кредитоспроможності підприємств

Оцінка кредитоспроможності та необхідність її оцінювання. Кількісні та якісні критерії кредитоспроможності.

Методика аналізу кредитоспроможності підприємства. Умови, що забезпечують кредитоспроможність. Складання балансу ліквідності. Розрахунок та оцінка показників кредитоспроможності.

Аналіз ефективності кредитних відносин підприємства з комерційними банками. Причини низької кредитоспроможності.

Тема 10. Аналіз ділової активності підприємств

Суть ділової активності та необхідність її оцінювання. Формування зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства.

Показники ділової активності та методика їх розрахунку. Оцінка стійкості економічного зростання підприємства.

Оцінка ефективності використання власного і позичкового капіталу.: прибутковості власного капіталу, позиченого капіталу та інвестованого капіталу.

Тема 11. Аналіз прибутковості та рентабельності підприємств

Завдання та значення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. Інформаційна база аналізу фінансових результатів.

Аналіз доходів підприємства, їх складу та джерел формування. Аналіз витрат підприємства.

Аналіз валового, операційного та чистого видів прибутку. Факторний аналіз прибутковості. Аналіз резервів зростання прибутку.

Аналіз розподілу прибутку. Напрями використання чистого прибутку. Аналіз рентабельності.

Тема 12. Аналіз інвестиційної активності підприємств

Інвестиції, їх класифікація, види, взаємозв'язок. Аналітичний метод розрахунку рентабельності інвестицій.

Поняття інвестиційного проекту та етапи його здійснення.

Методика здійснення аналізу інвестиційної чутливості проекту. Ранжирування конкуруючих інвестиційних проектів. Оптимізація розподілу інвестицій по декількох проектах. Оцінка інвестицій в інноваційну діяльність підприємства.

Аналіз інвестицій в облігації і акції.

Тема 13. Комплексне оцінювання фінансового стану підприємств

Значення та необхідність комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

Методи узагальнюючої оцінки фінансового стану підприємства. Методика комплексної оцінки ефективності господарської діяльності.

Організація проведення комплексного фінансового аналізу на підприємстві та вимоги до її проведення.

Методи рейтингової оцінки фінансового стану підприємств.

Перелік питань з дисципліни «Фінансовий аналіз»

1. Необхідність фінансового аналізу.
2. Сутність фінансового аналізу.
3. Завдання та принципи фінансового аналізу.
4. Види фінансового аналізу.
5. Методи фінансового аналізу.
6. Прийоми фінансового аналізу.
7. Класифікація методів фінансового аналізу.
8. Зміст і призначення вертикального аналізу
9. Зміст і призначення вертикального аналізу
10. Класифікація користувачів фінансової звітності

11. Значення бухгалтерського балансу для фінансового аналізу діяльності підприємства.
12. Мета, склад та елементи фінансової звітності
13. Структура звіту про фінансові результати
14. Характеристика форм фінансової звітності.
15. Оцінка активів підприємства.
16. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу.
17. Оцінка пасивів підприємства.
18. Аналітичний баланс - нетто.
19. Економічна оцінка балансу підприємства.
20. Класифікація показників оцінки фінансового стану підприємства.
21. Порядок розрахунку й аналізу показників фінансового стану підприємства.
22. Формування доходів витрат і прибутків підприємств.
23. Формування чистого прибутку.
24. Факторний аналіз прибутку від операційної діяльності.
25. Аналіз взаємозв'язку обсягів виробництва, собівартості та прибутку.
26. Загальна характеристика коштів підприємства.
27. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства.
28. Аналіз наявності власних оборотних коштів.
29. Забезпеченість власними оборотними коштами.
30. Аналіз причин створення надлишку власних оборотних коштів.
31. Аналіз іммобілізації оборотних коштів.
32. Аналіз стану нормативних оборотних коштів по окремих статтях.
33. Аналіз кредиторської заборгованості
34. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.
35. Аналіз структури розміщення оборотних коштів.
36. Аналіз дебіторської заборгованості.
37. Аналіз обертання активів.
38. Поняття грошового потоку.
39. Значення грошового потоку для фінансової діяльності підприємства.
40. Необхідність використання грошових потоків на підприємстві.
41. Класифікація вхідних грошових потоків підприємства.
42. Характеристика й аналіз грошових потоків.
43. Аналіз грошових коштів від основної діяльності підприємства.
44. Аналіз грошових коштів від інвестиційної діяльності підприємства.
45. Методи розрахунку обертання грошових потоків.
46. Оцінка динаміки грошових потоків по періодах.
47. Аналіз грошових потоків із застосуванням системи коефіцієнтів.
48. Факторний аналіз грошових потоків.
49. Методи аналізу майна підприємства.
50. Аналіз структури майна підприємства.
51. Аналіз джерел утворення майна підприємства.
52. Аналіз динаміки майна підприємства.

53. Класифікація оцінки показників, що характеризують стан використання майна підприємства.
54. Аналіз якісних зрушень у майновому стані підприємства.
55. Аналіз структури капіталу підприємства.
56. Аналіз динаміки капіталу підприємства.
57. Класифікація оцінки показників, що характеризують стан використання капіталу підприємства.
58. Поняття фінансової стійкості підприємства.
59. Призначення аналізу собівартості продукції
60. Сутність ліквідності підприємства.
61. Аналіз ліквідності балансу.
62. Значення ліквідності підприємства для оцінки його фінансового стану.
63. Основні показники ліквідності підприємства.
64. Порядок розрахунку показників ліквідності підприємства.
65. Сутність платоспроможності підприємства.
66. Значення платоспроможності підприємства для оцінки його фінансового стану.
67. Основні показники платоспроможності підприємства.
68. Порядок розрахунку показників платоспроможності підприємства.
69. Методи й оцінка розрахунку показників платоспроможності підприємства.
70. Показники рентабельності.
71. Факторний аналіз рентабельності.
72. Аналіз рентабельності активів (капіталу)
73. Методика порівняльного аналізу альтернативних інвестиційних проектів.
74. Аналіз капітальних інвестицій.
75. Аналіз доходності акції.
76. Аналіз доходності облігацій.
77. Фінансово-економічна оцінка інвестиційних проектів.
78. Методи оцінки інвестиційної діяльності підприємства.
79. Порівняльний аналіз, вибір інвестиційних альтернатив.
80. Аналіз фінансування інвестиційних проектів.
81. Аналіз ризиків упровадження інвестиційних проектів.
82. Методи аналізу ризику інвестиційної діяльності підприємства.
83. Методи зниження ризиків інвестиційної діяльності підприємства.
84. Методи узагальнення результатів фінансового аналізу діяльності підприємства.
85. Поняття прибутковості підприємства.
86. Аналіз рентабельності продукції.
87. Аналіз показників рентабельності та ділової активності підприємства.
88. Аналітична діагностика можливого банкрутства.
89. Характеристика показників неплатоспроможності підприємства.

90. Вплив інфляції на прийняття рішення фінансового характеру.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства: навч. посіб./ В.П.Шило, Н.І. Верхоглядова, С.Б. Ільїна, А.Г. Темченко, О.М. Брадул – К.: Кондор, 2005.
2. Головка Т.В. Стратегічний аналіз К.: КНЕУ, 2002
3. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2000. - 152 с.
4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2001. –152 с.
5. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу: навч. посіб. – К.: МАУП, 2003.
6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000.
7. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. - К.: Знання, 2001
8. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001.
9. Мельник М.В., Бердников В.В. Финансовый анализ. - М.: Финансы и статистика, 2006.
10. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану організацій і підприємств. – К.: Укоопспілка, 2005. – 91 с.
11. Мец. В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003.
12. Основи фінансового аналізу / Я.І. Єлейко, О.М. Кандибка, М.Л. Лапішко, Т.С. Смовженко. – Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2000
13. Селезнева Н.Н., Ионова А.Ф. Финансовый анализ. – М.: ЮНИТИ - ДАНА, 2003.
14. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. – Львів: ЛБІ НБУ, 2000.
15. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ В.О.Подольська, О.В.Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007.
16. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ Г.Г.Старостенко, Н.В.Мірко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
17. Фінансовий аналіз: навч. посіб./ Н.П.Шморгун, І.В.Головка – К.: ЦНЛ, 2006.
18. Фінансовий аналіз: навч.-метод. посіб. / О.В.Павловська, Н.М.Притуляк, Н.Ю.Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2002.

19. Фінансово-економічний аналіз: підручник для вузів / Буряк П.Ю., Римар М.В., Биць М.Т. та ін. За заг. ред. П.Ю.Буряка, М.В.Римара – К.: ВД «Професіонал», 2004.

20. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність та її аналіз: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002.

3. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Предмет дисципліни „Фінансовий ринок”.

Передумови виникнення фінансового ринку. Рух фінансових потоків в економіці. Умови передачі фінансових ресурсів у користування. Завдання фінансового ринку в економіці країни. Місце і значення фінансового ринку в системі ринкових відносин.

Функції фінансового ринку та їх зміст. Забезпечення фінансування економічного розвитку. Фінансування дефіциту державного бюджету. Забезпечення ефективного переливу капіталу. Визначення ринкової ціни фінансових активів. Створення умов для перепродажу й викупу фінансових активів. Необхідність активізації ролі фінансового ринку у функціонуванні економіки.

Сегментація фінансового ринку. Критерії поділу фінансового ринку на окремі сегменти. Особливості функціонування складових фінансового ринку.

Суб'єкти фінансового ринку, їх роль та функції. Особливості функціонування домашніх господарств, суб'єктів господарювання та державних органів на фінансовому ринку. Основні засади діяльності професійних і непрофесійних, основних і допоміжних, внутрішніх і зовнішніх учасників фінансового ринку, емітентів, індивідуальних й інституційних інвесторів, фінансових посередників, інститутів інфраструктури ринку.

Функції держави на фінансовому ринку. Форми позичання державою вільних фінансових ресурсів на ринку. Діяльність держави як інвестора на фінансовому ринку. Особливості реалізації грошово-кредитної та інвестиційної політики на фінансовому ринку. Необхідність регулювання фінансового ринку державою. Цілі та напрями державного регулювання фінансового ринку.

Сучасний стан розвитку фінансового ринку в Україні. Основні проблеми розвитку національного фінансового ринку: невеликі розміри, недостатні ліквідність та стабільність, низька конкуренція, високий ризик операцій, недостатня ефективність. Шляхи подолання проблем розвитку фінансового ринку.

Тема 2. Фінансові активи, їх суть, види та властивості

Визначення фінансових активів як інструментів фінансового ринку. Значення фінансових активів як інструментів фінансового ринку. Фінансові

активи як інструменти нагромадження та перерозподілу грошових ресурсів. Використання фінансових активів як об'єктів короткострокового та довгострокового інвестування. Реалізація фінансовими активами функцій засобу платежу та засобу гарантування зобов'язань.

Фінансові активи як носії фіктивного капіталу. Суть фіктивного капіталу та його форми. Чинники розвитку фіктивного капіталу у сучасних умовах.

Поділ фінансових активів на види за характером зобов'язань, за роллю на ринку, за механізмом нарахування доходу, за обсягами емісії, за терміном обігу, за зовнішнім виглядом та формою випуску тощо.

Інвестиційні властивості фінансових активів. Характеристика терміну обігу, ліквідності, дохідності, надійності, подільності, конвертованості та ціни фінансових активів. Види фінансових активів залежно від цих характеристик. Використання оцінки інвестиційних властивостей фінансових активів при виборі інвестиційних рішень.

Цінні папери як основні інструменти фінансового ринку. Функції цінних паперів. Види та групи цінних паперів. Склад, особливості випуску та використання пайових, боргових, іпотечних, похідних, приватизаційних та товарозпорядчих цінних паперів. Емісійні та неемісійні цінні папери.

Сутність емісії цінних паперів та порядок її проведення. Публічне та приватне розміщення цінних паперів та відмінності між ними. Підстави для визнання емісії цінних паперів недобросовісною. IPO як механізм розміщення цінних паперів українських емітентів на міжнародних ринках.

Тема 3. Фінансові посередники

Поняття фінансового посередництва. Значення діяльності фінансових посередників для розвитку економіки та функціонування фінансового ринку.

Функції фінансових посередників. Переваги діяльності фінансових посередників на розвинутих ринках. Форми діяльності фінансових посередників.

Механізми акумулювання та переміщення капіталу за участю фінансових посередників. Схеми опосередкованого фінансування господарської діяльності за участю фінансових посередників.

Підходи до класифікації фінансових посередників. Особливості банківсько орієнтованої моделі фінансового посередництва, що склалась в Україні. Характеристика системи фінансового посередництва в Україні.

Діяльність банків як основних агентів фінансового посередництва в Україні. Функції банків. Традиційні й нетрадиційні види банківської діяльності.

Види небанківських фінансових посередників в Україні. Кредитні та інвестиційні небанківські інститути в Україні. Особливості створення та функціонування в Україні кредитних спілок, ломбардів, лізингових та факторингових компаній, інститутів спільного інвестування, недержавних пенсійних фондів, страхових організацій.

Напрями підвищення ефективності фінансового посередництва в Україні.

Тема 4. Ризик і ціна капіталу

Сутність процентної ставки, як ціни капіталу. Ціна капіталу як показник дохідності інвестицій. Значення ціни капіталу для інвестора та позичальника коштів.

Взаємозв'язок між початковою та нарощеною сумами коштів на фінансовому ринку. Формула для обрахунку ціни капіталу.

Суть та значення ринкової процентної ставки. Чинники, що впливають на рівень ринкової процентної ставки.

Види процентних ставок, що використовуються на фінансовому ринку. Особливості формування номінальної та реальної процентних ставок. Застосування фіксованих та плаваючих, регульованих, індикативних та вільних процентних ставок на фінансовому ринку. Принципи формування рівнів процентних ставок за фінансовими операціями.

Методи усереднення процентних ставок на фінансовому ринку.

Структура процентних ставок. Економічний зміст без ризикової процентної ставки, інфляційної надбавки, надбавки за ліквідність, надбавки за ризик, надбавки за термін залучення капіталу.

Теоретична ціна фінансових активів. Чинники впливу на теоретичну ціну фінансових активів.

Справедлива ціна простих та привілейованих акцій, її суть та порядок розрахунку. Алгоритм розрахунку справедливої ціни боргових зобов'язань. Принципи порівняння теоретичної ціни фінансових активів з їх ринковою ціною.

Оцінка дохідності акцій за досліджуваний період. Порядок розрахунку та значення показників сукупної дохідності та дивідендної віддачі акції.

Визначення дохідності дисконтних процентних і дисконтних боргових зобов'язань. Поняття купонної, поточної, ефективної, повної дохідності облігації.

Методи визначення дохідності операцій з фінансовими активами на вторинному фінансовому ринку. Використання банківсько-дисконтного, купонно-еквівалентного та ефективного способів для визначення дохідності фінансових операцій.

Поняття портфеля фінансових активів та обрахунок його прибутковості за досліджуваний період.

Ризик як показник невизначеності одержання доходу на фінансовому ринку. Різновиди фінансового ризику: кредитний, процентний, валютний, ризик ліквідності та структури капіталу. Умови виникнення та особливості прояву фінансового ризику.

Показники оцінки ризику вкладення коштів у фінансові активи, їх суть та методика обрахунку.

Стратегії управління ризиком на фінансовому ринку.

Тема 5. Регулювання фінансового ринку

Необхідність та завдання державного регулювання фінансового ринку. Цілі державного регулювання фінансового ринку в Україні.

Органи державного регулювання фінансового ринку в Україні та їх повноваження. Функції Національного банку України, Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, Державного комітету фінансового моніторингу та інших державних органів у регулюванні фінансового ринку.

Форми державного регулювання фінансового ринку. Законодавче регулювання діяльності на фінансовому ринку. Ліцензування професійних учасників фінансового ринку. Нагляд та контроль за діяльністю професійних учасників фінансового ринку. Одержання регулярної інформації про фінансові операції, проведені на ринку. Нормативи здійснення фінансових операцій комерційними банками. Нормативи ліквідності торговців цінними паперами. Обмеження операцій інституційних інвесторів фінансового ринку.

Відповідальність за правопорушення на фінансовому ринку.

Саморегулівні організації професійних учасників фінансового ринку, необхідність їх створення й функціонування. Повноваження саморегулівних організацій фінансових установ щодо регулювання фінансового ринку. Види саморегулівних організацій професійних учасників фінансового ринку в Україні.

Тема 6. Ринок капіталів

Суть ринку капіталів. Функції ринку капіталів та їх зміст. Завдання ринку капіталів.

Структура ринку капіталів. Суть ринку облігацій, як складової ринку капіталів. Функції ринку облігацій.

Інструменти ринку облігацій. Економічна характеристика облігацій. Класифікація облігацій за емітентами, за механізмом нарахування доходу, за терміном обігу, за забезпеченням, за цілями випуску.

Облігації державної позики України, їх суть та види. Цілі випуску облігацій внутрішніх та зовнішніх державних позик. Принципи формування доходу за облігаціями державних позик.

Сутність облігацій місцевих позик та їх види. Обсяги випуску облігацій місцевих позик та умови їх обігу на організованому фінансовому ринку.

Облігації підприємств як інструменти залучення позикового капіталу. Цілі випуску облігацій підприємств. Переваги залучення позикового капіталу за допомогою облігацій підприємств в порівнянні з банківським кредитом. Корпоративні облігації, як різновид облігацій підприємств.

Сутність та цілі випуску іпотечних облігацій. Види іпотечних облігацій. Використання іпотечних облігацій в іпотечних операціях банків.

Проблеми функціонування ринку облігацій в Україні.

Сутність та функції ринку пайових цінних паперів як складової ринку капіталів. Значення ринку пайових цінних паперів у фінансуванні економічної діяльності.

Поняття та види пайових цінних паперів. Економічна характеристика акцій та інвестиційних сертифікатів. Капіталізація акціонерного товариства.

Прості та привілейовані акції як інструменти ринку пайових цінних паперів. Інвестиційні властивості акцій. Відмінності в характеристиках простої та привілейованої акції. Види привілейованих акцій. Граничний обсяг емісії привілейованих акцій.

Дивіденд як основний вид доходу на акцію. Чинники впливу на розмір дивіденду на акцію. Умови виплати дивідендів акціонерним товариством.

Сутність інвестиційних сертифікатів, як пайових цінних паперів. Цілі випуску та умови обігу інвестиційних сертифікатів. Особливості емісії інвестиційних сертифікатів. Механізм формування доходу на інвестиційні сертифікати в відкритих, інтервальних та закритих інвестиційних фондах. Процедура викупу інвестиційних сертифікатів. Значення інвестиційних сертифікатів у залученні капіталу для спільного інвестування.

Тема 7. Ринок похідних фінансових інструментів

Поняття похідних фінансових інструментів. Цілі випуску та обігу похідних фінансових інструментів.

Ринок похідних фінансових інструментів як складова фінансового ринку. Функції ринку похідних фінансових інструментів. Складові ринку. Проблеми формування ринку похідних фінансових інструментів в Україні.

Поняття фондових та валютних деривативів. Особливості емісії фондових та валютних деривативів в Україні. Використання деривативів на зовнішніх ринках.

Характеристика опціону як інструмента фінансового ринку. Види опціонів та особливості їх реалізації. Поняття базового активу, серії та класу опціонів. Внутрішня і зовнішня вартість опціону. Позиції учасників опціонної торгівлі. Ризик власника і ви ставника опціону. Переваги опціонної торгівлі.

Сутність ф'ючерсних і форвардних контрактів. Базовий актив за ф'ючерсними контрактами. Види ф'ючерсів. Основні характеристики типового ф'ючерсного контракту. Вимоги щодо стандартизації ф'ючерсних угод. Довга і коротка позиції учасників ф'ючерсної торгівлі. Механізм реалізації ф'ючерсних угод. Відмінності між ф'ючерсними і форвардними контрактами.

Поняття свопу як похідного фінансового інструмента. Цілі укладення свопів. Використання свопів на світовому фінансовому ринку.

Види свопів. Особливості реалізації процентного, валютного, дефолтного свопу, свопу активів та свопу на сукупний дохід. Проблеми використання свопів в Україні.

Хеджування фінансових ризиків за допомогою похідних фінансових інструментів. Характеристика основних операцій хеджування з використання опціонних, ф'ючерсних та форвардних контрактів.

Тема 8. Грошовий ринок і ринок банківських позик

Сутність грошового (монетарного) ринку. Функції грошового ринку та їх зміст.

Об'єкт грошового ринку. Грошові інструменти. Ліквідність як основна ознака інструментів грошового ринку.

Структура грошового ринку та його складові. Характеристика облікового, депозитного, міжбанківського ринків та ринку короткострокових боргових зобов'язань.

Попит на гроші та його складові. Чинники формування попиту на гроші. Джерела грошового капіталу. Пропозиція грошей та грошові агрегати. Ліквідність грошових агрегатів. Чинники впливу на обсяги грошових агрегатів.

Види інструментів грошового ринку. Особливості випуску та використання казначейських векселів. Цілі випуску комерційних векселів. Характеристика простого та переказного векселів. Обіг переказного векселя. Розрахункові чеки як інструменти грошового ринку.

Казначейські зобов'язання як інструменти залучення грошового капіталу. Види казначейських зобов'язань. Механізм виплати доходу за казначейськими зобов'язаннями.

Банківські депозити як інструменти грошового ринку. Види банківських депозитів. Характеристика депозитів до запитання, термінових депозитів, ощадних вкладів населення, ощадних сертифікатів. Емісія та використання депозитних сертифікатів НБУ. Особливості депозитів кредитних спілок.

Сутність та функції ринку банківських позик. Значення ринку банківських позик в економіці країни. Функції ринку банківських позик.

Об'єкт ринку банківських позик. Особливості позикового капіталу. Джерела позикового капіталу.

Сутність та види кредитних операцій банку. Принципи кредитування. Види кредитів, що надаються юридичним, фізичним особам та державним органам. Значення банківського кредитування у розвитку економіки.

Характеристика банківських кредитів за видами позичальників, за резидентністю кредиторів, за строками користування, за забезпеченням, за ступенем ризику, за методами надання, за строками погашення, за об'єктами кредитування. Форми банківського кредиту та їх зміст.

Функції банківського кредиту. Зміст перерозподільної, емісійної та контрольної функцій банківського кредиту.

Тема 9. Валютний ринок

Сутність та значення валютного ринку. Місце та значення валютного ринку в структурі фінансового ринку. Функції валютного ринку.

Сегментація валютного ринку. Характеристика міжнародного та національного валютного ринку, організованого та стихійного, готівкового та безготівкового.

Валюта як інструмент ринку. Вузьке і широке трактування валюти. Курс валюти і фактори, що впливають на його формування. Котирування валюти. Конвертованість валюти та її форми.

Суб'єкти валютного ринку. Наміри учасників валютного ринку. Професійні учасники валютного ринку в Україні. Особливості регулювання валютного ринку законодавством України.

Валютні операції, їх суть та види. Класифікація валютних операцій за економічним змістом, залежно від мети їх здійснення, за терміном платежу.

Конверсійні валютні операції. Ринок операцій СПОТ. Валютний арбітраж. Особливості здійснення простого та складного, часового та просторового, процентного арбітражу з покриттям та без нього.

Ринок термінових валютних операцій. Види термінових валютних операцій та особливості їх здійснення. Законодавче регулювання термінових валютних операцій в Україні. Проблеми лібералізації валютного ринку в Україні.

Тема 10. Фондова біржа та біржові операції

Роль та значення біржового ринку у функціонуванні фінансового ринку.

Визначення фондової біржі. Необхідність функціонування фондових бірж в умовах ринкової економіки. Значення фондової біржі як елемента фінансового ринку. Функції і принципи діяльності фондової біржі. Переваги торгівлі цінними паперами на фондовій біржі перед позабіржовим ринком.

Економічні передумови створення і розвитку фондових бірж. Характеристика моноцентричної, поліцентричної та змішаної системи організації торгівлі цінними паперами в країні. Найбільші фондові біржі світу. Формування системи фондових бірж в Україні. Національні та регіональні фондові біржі країни.

Порядок створення фондової біржі в Україні. Вимоги до розміру статутного капіталу біржі. Засновники, акціонери та учасники торгівлі на фондовій біржі. Реєстрація фондових бірж. Поняття лістингу та делістингу. Відповідальність за правопорушення на біржі. Умови припинення діяльності фондової біржі.

Способи торгівлі цінними паперами на фондовій біржі. Характеристика аукціонного, онкольного та електронного способів торгівлі цінними паперами на фондовій біржі. Поняття торговельної сесії. Сучасні тенденції вдосконалення біржової торгівлі.

Біржові угоди з цінними паперами та їх види. Класифікація біржових угод. Сутність касових та термінових угод з цінними паперами. Комбінації біржових угод. Механізм укладення та реалізації біржових угод. Порядок розрахунку за біржовими угодами.

Котирування цінних паперів на фондовій біржі, його необхідність та способи проведення. Механізм фіксінового та мультифіксінового котирування. Види котирувальних цін. Значення котирувальних цін для касових і термінових угод.

Тема 11. Міжнародний фінансовий ринок

Місце і роль міжнародних фінансів у сучасній світовій господарській системі. Становлення міжнародного (світового) фінансового ринку. Суть та значення міжнародного фінансового ринку. Функції міжнародного фінансового ринку. Фактори, що обумовлюють прискорений розвиток міжнародного фінансового ринку.

Учасники міжнародного фінансового ринку, їх роль та функції.

Сегменти міжнародного фінансового ринку та їх інструменти. Характеристика міжнародного валютного, міжнародного кредитного ринків та міжнародного ринку цінних паперів.

Ринок євровалют як складова міжнародного фінансового ринку. Особливості функціонування американського та азіатського міжнародних валютних ринків.

Функціонування ринку синдікованих позик та ринку облігацій як складових міжнародного ринку позикових капіталів. Чинники прискореного розвитку ринку єврооблігацій. Зовнішній борг та проблеми його обслуговування.

Особливості функціонування міжнародного ринку цінних паперів. Розвиток міжнародних ринків акцій та похідних фінансових інструментів. Проблеми виходу українських емітентів на міжнародний ринок цінних паперів.

Діяльність міжнародних фінансових організацій як учасників світового фінансового ринку. Принципи діяльності Міжнародного валютного фонду. Світовий банк та його групи. Регіональні фінансово-кредитні установи. Форми фінансової підтримки країн, що обрали шлях ринкових перетворень. Стан та перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими інститутами.

Перелік питань з дисципліни «Фінансовий ринок»

1. Економічні відносини, яки виникають в процесі функціонування фінансового ринку.
2. Фінансовий ринок, його функції і принципи організації
3. Характеристика основних елементів фінансового ринку.
4. Грошовий ринок. Характеристика грошового ринку.
5. Охарактеризуйте гроші як економічну категорію.
6. Роль грошей в господарському житті суспільства.
7. Основні функції грошей.
8. Валюта та валютні системи, їх сутність.
9. Кругообіг грошей , фінансових активів і капітала в економічній системі.
10. Грошові потоки суб'єктів господарювання.
11. Сутність і функції фінансової біржи.
12. Розрахунки як форма руху грошових платежів.
13. Назвіть види фінансових бірж.
14. Які функції виконує фондова біржа.

15. Сутність депозитарію.
16. Ринок капіталів. Характеристика ринку капіталів.
17. Кредитний ринок. Характеристика кредитного ринку.
18. Фондовий ринок і його структура.
19. Ринок цінних паперів, та його значення.
20. Первинний і вторинний фондовий ринок та їх функції.
21. Біржовий та позабіржовий ринок цінних паперів.
22. Регулювання фінансового ринку.
23. Форми державного регулювання ринку цінних паперів.
24. Загальна характеристика фінансових установ.
25. Які існують види фінансових установ.
26. Роль і значення банківської системи в функціонуванні фінансового ринку країни.
27. Функції центрального банку і комерційних банків.
28. Принципи діяльності комерційних банків .
29. Фінансові послуги комерційних банків.
30. Головні операції центрального банку.
31. Банківські операції та послуги.
32. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України.
33. Сутність і види грошей.
34. Кругообіг грошей і товару в економічній системі.
35. Розрахунки, як форма руху грошових коштів.
36. Кредит, як форма руху грошового капіталу.
37. Сутність і види кредиту.
38. Класифікація банківських кредитів.
39. Банківський і комерційний кредити.
40. Учасники ринку цінних паперів і їх операції.
41. Емітенти і їх діяльність на ринку цінних паперів.
42. Права і обов'язки емітента.
43. Порядок емісії і проведення операцій емітентів з цінними паперами.
44. Інвестиції і інвестиційна діяльність.
45. Загальні принципи інвестування.
46. Інвестори і учасники. Індивідуальні і інституційні інвестори.
47. Джерела фінансування інвестиційної діяльності.
48. Торговці цінними паперами і їх діяльність.
49. Види посередницької діяльності торговців цінними паперами.
50. Обмеження діяльності торговців цінними паперами.
51. Вимоги щодо ліквідності торговців цінними паперами.
52. Довірчі товариства і представницька діяльність.
53. Довірчі операції і їх види.
54. Умови виконання довірчих операцій.
55. Операції довірчих товариств з цінними паперами.
56. Спільне інвестування і його організаційні форми.
57. Інвестиційні фонди і їх види.

58. Порядок мобілізації і використання фінансових ресурсів відкритими і закритими інвестиційними фондами.

59. Інвестиційні компанії і їх діяльність з цінними паперами.

60. Взаємні фонди інвестиційних компаній і їх діяльність в сфері спільного інвестування.

61. Інвестиційні сертифікати та порядок їх емісії.

62. Оцінка і викуп інвестиційних сертифікатів інвестиційними і взаємними фондами.

63. Розрахунок вартості чистих активів інвестиційних фондів.

64. Управління активами і організація депозитного обслуговування інвестиційних фондів.

65. Фондова біржа і її функції, організація фондової біржі.

66. Учасники біржової торгівлі. Операції учасників біржової торгівлі.

67. Брокерське місце і брокерська контора біржі.

68. Регулювання біржової торгівлі на Україні.

69. Правила торгівлі цінними паперами на фондовій біржі, види послуг фондової біржі.

70. Позабіржовий ринок цінних паперів і його організація.

71. Організований і неорганізований позабіржовий ринок цінних паперів.

72. Телефонний і вуличний ринок.

73. Порядок проведення торгів цінними паперами на позабіржовому фондовому ринку.

74. Організація купівлі-продажу цінних паперів на позабіржовому ринку.

75. Позабіржова фондова торгова система і операції її учасників .

76. Кредитний ринок і його функції, та його характеристика.

77. Учасники кредитного ринку.

78. Порядок надання НБУ кредитів комерційним банкам.

79. Організація банківських кредитів на прямих одержувачів позик.

80. Ринок міжбанківських кредитів і його функції.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси. Навчальний посібник / За заг. ред. Базилевича В.Д. – К.: Атіка, 2002. – 368с.

2. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. Как управлять капиталом. – М.: Финансы и статистика, 1995.

3. Васильева В.В., Васильченко О.Р. Фінансовий ринок: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 368 с.

4. Загорський В.С. Розвиток ринку цінних паперів та управління його ризиками: Монографія. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2008. – 192 с.

5. Иванов В.М. Финансовый рынок: Конспект лекций. – К.: МАУП, 1999. – 112 с
6. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: Навч. посібник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 192 с
7. Кравченко Ю.Я. Рынок ценных бумаг: Учебн. Пособие. (2-е изд.). – К.: Дакор, КНТ, 2006. – 712 с.
8. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 215 с.
9. Маслова С.О. , Опалов О.А. Фінансовий ринок. Теорія й практика: Навчальний посібник. – Житомир: ЖІТІ, 2002. – 415 с.
10. Міжнародні фінанси: Навч. посібник. / О.М. Мозговий, Т.Є.Оболенська, Т.В. Мусієць та інш.; За заг. ред.. О.М. Мозгового. –К.: КНЕУ, 2005. – 504 с.
11. Науменкова С.В. Фінансовий ринок та інвестиції. - К: Знання,2000. - 214с.
12. Носкова И.Я. Финансовые и валютные операции. - М.: ЮНИТИ, 1996. - 175 с.
13. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. - К.: Либідь, 1993. - 135с.
14. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 384 с.
15. Тесля П.К. Международные финансовые рынки. - Новосибирск: Экор, 1992. - 250с.
16. Уткин Э.А. Новые финансовые инструменты рынка. - М.: ВИНТИ, 1997. - 112с.
17. Шелудько В.М. Фінансовий ринок. - К.: Знання, 2002. - 535с.
18. Ходаківська В.П., Данілов О.Д. Ринок фінансових послуг. - Ірпінь: Академія ДПС України, 2001.-501с.
19. Ходаківська В.П., Беляев В.В. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навч. посіб. К.:ЦУЛ,2002.-616с.
20. Цінні папери в Україні: навч. посібник /Павлов В.І., Пилипенко І.І., Кривов'язюк І.В. – Видання 2-ге, доп. – К.: Кондор, 2004. – 400 с.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

Тема 1. Сутність і види податків

Економічна суть і зміст податків. Податки в системі фінансових відносин. Характерні ознаки і організаційні форми прояву податків.

Об’єктивна необхідність податків. Умови і причини їх виникнення. Роль держави у виникненні, розвитку і використанні податків.

Основні функції і призначення податків. Роль податків у перерозподілі ВВП і національного доходу. Фіскальне значення податків. Податкове регулювання економіки. Поняття елементів податку. Об’єкт і суб’єкт податку. Джерела сплати податків. Одиниця оподаткування. Податкова

ставка та її види. Податкові пільги. Податковий кредит. Податкове зобов'язання.

Види податків, зборів та інших обов'язкових платежів, що справляються на території України. Прямі і непрямі податки. Податки на доходи, споживання і майно. Податки з юридичних і фізичних осіб. Загальнодержавні податки і збори. Місцеві податки і збори.

Тема 2. Організація податкової системи

Основи побудови податкової системи. Податки в системі державних доходів. Обсяг видатків бюджету як визначальна база побудови податкової системи.

Принципи оподаткування, їх характеристика і роль у побудові системи оподаткування в Україні. Класифікація податків. Розподіл податків між ланками бюджетної системи України. Функції державних та місцевих органів влади в галузі оподаткування. Права та обов'язки платників податків.

Необхідність та напрями реформування податкової системи України. Етапи реформування. Податкові проблеми та їх наслідки на діяльність держави.

Використання податків як важелів економічного стимулювання, їх вплив на розвиток підприємництва, стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств. Необхідність вдосконалення системи оподаткування України з метою активізації впровадження інвестиційно-інноваційних проектів.

Тема 3. Державна податкова служба України

Система органів державної податкової служби. Основні завдання державної податкової служби. Функції органів державної податкової служби.

Права, обов'язки та відповідальність органів ДПС. Податкова міліція та її завдання.

Права платників податків і зборів.

Застосування органами податкової служби фінансових та адміністративних санкцій за порушення податкового законодавства. Терміни подачі податкових декларацій.

Нарахування штрафних санкцій та пені за порушення податкового законодавства.

Тема 4. Облік платників і надходжень податків до бюджету

Організація обліку платників податків. Реєстрація резидентів та нерезидентів податковими органами з метою обліку.

Обов'язки фінансових установ та платників у зв'язку із веденням обліку платників в органах податкової служби.

Порядок взяття на облік платників податків - юридичних осіб та їх філій. Порядок взяття на облік платників податків - фізичних осіб.

Оперативний облік податків та зборів органами податкової служби.

Тема 5. Податок на додану вартість.

Суть і призначення податку на додану вартість. Методи визначення ПДВ. ПДВ як ціноутворювальний фактор. Місце ПДВ у системі універсальних акцизів.

Платники та об'єкти оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Визначення оподаткованого обороту. Ставки та пільги з ПДВ. Порядок обчислення і сплати податку. Податкова накладна. Податковий облік податкового зобов'язання та податкового кредиту. Порядок відшкодування ПДВ з бюджету.

Терміни сплати ПДВ до бюджету та подання декларації з ПДВ у податкову адміністрацію.

Особливості сплати ПДВ при здійсненні імпорتنих операцій. Поняття податкового векселя, порядок його отримання та погашення.

Тема 6. Акцизний збір

Суть, особливості і значення акцизного збору в системі доходів бюджету. Платники акцизного збору. Порядок визначення об'єкта оподаткування з вітчизняних підакцизних товарів. Розрахунок бази оподаткування з імпоротної підакцизної продукції.

Перелік підакцизних товарів та ставки податку. Пільги щодо сплати акцизного збору.

Особливості обчислення і сплати акцизного збору з товарів, ввезених на митну територію України.

Порядок складання та терміни подання розрахунку про сплату акцизного збору в податкову адміністрацію. Терміни та порядок сплати акцизного збору в бюджет.

Тема 7. Мито

Організація митної справи в Україні. Митний кодекс України. Принципи митного регулювання. Митні органи та їх завдання.

Загальні положення про митні збори і платежі. Суть мита і його види. Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, специфічне.

Диференціація ставок мита. Порядок обчислення і сплати мита в бюджет. Порядок визначення митної вартості товарів.

Митні преференції і порядок їх застосування.

Тема 8. Податок на прибуток підприємств

Економічна природа і характеристика податку на прибуток. Платники податку. Об'єкт оподаткування і порядок обчислення прибутку до оподаткування. Склад валових доходів. Порядок визначення скоригованого валового доходу. Склад валових витрат. Особливості віднесення витрат подвійного призначення до складу валових витрат платника податку.

Податковий метод нарахування амортизації. Врахування амортизації при визначенні об'єкта оподаткування.

Ставки податку. Пільги з податку на прибуток. Податковий облік, порядок нарахування та строки сплати податку. Порядок складання та строки подання декларації про прибуток підприємства до податкових органів.

Тема 9. Фіксований сільськогосподарський податок

Суть фіксованого сільськогосподарського податку. Платники податку. Об'єкти оподаткування.

Склад валового доходу від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів їх переробки.

Податки, що не сплачуються при сплаті фіксованого сільськогосподарського податку. Визначення суми фіксованого сільськогосподарського податку. Ставки податку. Грошова оцінка сільськогосподарських угідь.

Порядок подання розрахунку в податкові органи при сплаті фіксованого сільськогосподарського податку. Терміни та форми сплати податку.

Тема 10. Податок з доходів фізичних осіб

Соціально-економічне значення податку з доходів громадян, його місце в структурі доходів бюджету. Платники податку та об'єкт оподаткування резидента і нерезидента. Оподаткування доходів у не грошовій формі. Визначення загального річного оподатковуваного доходу.

Суть податкового кредиту. Витрати, які відносяться до складу податкового кредиту.

Податкова соціальна пільга та принципи її застосування.

Порядок перерахування податків з доходів фізичних осіб до бюджету. Порядок сплати податку за різних варіантів виплати доходу.

Річна податкова декларація.

Тема 11. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Критерії застосування спрощеної системи оподаткування щодо суб'єктів підприємництва. Поняття суб'єкта малого підприємництва.

Об'єкт оподаткування єдиним податком. Ставки єдиного податку. Порядок обчислення та строки подання звітності до органів ДПА. Терміни сплати податку.

Порядок ведення податкового обліку доходів і витрат малих підприємств, що обрали спрощену систему оподаткування.

Суть та порядок переходу на спрощене оподаткування громадян, що здійснюють підприємницьку діяльність без утворення юридичної особи. Розміри податку та механізм їх диференціації. Порядок і терміни сплати єдиного податку.

Фіксований податок. Податок на промисел.

Тема 12. Плата за ресурси та послуги

Ресурсні платежі та їх роль у формуванні бюджету.

Плата за спеціальне використання водних ресурсів. Платники, об'єкт оподаткування, нормативи плати. Порядок обчислення і сплати податку. Звільнення від плати за воду.

Плата за користування надрами при видобуванні корисних копалин.

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду.

Платежі за спеціальне використання рибних та інших водних живих ресурсів.

Збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету.

Збір за забруднення навколишнього середовища.

Тема 13. Інші податки

Суть, особливості і значення податку з власників транспортних засобів. Платники податку. Об'єкти оподаткування. Ставки і пільги при сплаті податку. Порядок обчислення, терміни сплати та подання розрахунку в органи ДПС юридичними особами. Нарахування податку та порядок його сплати фізичними особами.

Місце плати за землю в системі ресурсних платежів. Основи побудови земельного податку, платники, об'єкти оподаткування, ставки.

Грошова оцінка землі. Державний земельний кадастр. Пільги при сплаті земельного податку.

Значення місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Види місцевих податків і зборів, об'єкти та суб'єкти оподаткування.

Тема 14. Ухилення від податків і перекладання податків

Зміст та ознаки ухилення. Легальні і нелегальні шляхи ухилення від сплати податків. Причини ухилення: економічні, правові, моральні. Потенційні загрози ухилення від оподаткування.

Способи ухилення та уникнення. Податкові пільги і податкові лазівки. Основні фактори, що сприяють податковим правопорушенням.

Суть перекладання податків. Концепції перекладання податків. Типи перекладання: пряме і зворотне.

Тема 15. Податкова політика в системі державного регулювання економіки

Податкова політика як складова фінансової політики держави. Мета податкової політики. Взаємозв'язок податкової політики і платоспроможності населення.

Критерії оптимальної податкової політики: фіскальної достатності, економічної ефективності, соціальної справедливості, стабільності і гнучкості.

Основні завдання податкової політики. Стимулююча та стримуюча спрямованість податкової політики. Принципи податкової політики України.

Основні форми податкової політики: політика максимальних податків, політика економічного розвитку, політика виважених податків.

Ефективність та дієвість податкової політики.

Тема 16. Неподаткові платежі в бюджет

Неподаткові надходження. Джерела неподаткових надходжень.

Доходи від власності та підприємницької діяльності. Адміністративні збори та платежі. Доходи від некомерційного та побічного продажу. Надходження від штрафів та фінансових санкцій. Інші неподаткові надходження. Власні надходження бюджетних установ.

Рентні платежі: платники, об'єкти оподаткування, пільги, порядок та терміни сплати.

Державне мито. Операції, з яких сплачується державне мито. Діюча система пільг. Порядок та терміни сплати державного мита.

Перелік питань з дисципліни «Податкова система»

1. Фактори, що впливають на зміст і формування бюджету.
2. Характеристика бюджетного механізму.
3. Бюджетна політика: сутність і основні напрямки.
4. Призначення і роль бюджету.
5. Структура місцевих бюджетів.
6. Бюджет Держави як економічна категорія.
7. Бюджет як основний фінансовий план держави.
8. Бюджетна політика держави.
9. Принципи побудови бюджетної системи України, їх оцінка.
10. Бюджетні інвестиції, їх види.
11. Бюджетний процес та його складові.
12. Роль і місце бюджету у фінансово – кредитному механізмі.
13. Роль видатків бюджету у фінансовому забезпеченні потреб соціально – економічного розвитку.
14. Склад і структура доходів бюджету України.
15. Бюджетна класифікація. Структура бюджетної класифікації.
16. Державний борг, його структура.
17. Державний бюджет України, його призначення, склад та структура доходів і видатків.
18. Пряме оподаткування, його види, роль у доходу бюджету.
19. Бюджетне фінансування. Форми бюджетного фінансування.
20. Місцеві бюджети, їх види, склад та структура доходів і видатків.
21. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, джерела покриття, наслідки.
22. Структура системи Державного казначейства України.
23. Структура місцевих бюджетів.
24. Джерела формування доходів бюджету.
25. Види непрямих податків, їх роль у доходах.
26. Заходи розмежування доходів та видатків між бюджетами.

27. Структура місцевих бюджетів. Взаємозв'язок державного та місцевих бюджетів.
28. Принципи побудови бюджетної системи.
29. Форми державного кредиту, їх призначення.
30. Державні позики як основна форма державного кредиту.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України. –К: Юрид.література, 1996. –50с.
2. Митний кодекс України від 11 липня 2002 року № 92-ІУ.
3. Україна. Закон. Про недержавне пенсійне забезпечення: від 9.07.2003 р. // Офіційний вісник України – 2003. - № 33.
4. Україна. Закон. Про акціонерні товариства. від 17 вересня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. - N 50-51.
5. Україна. Закон. Про банки і банківську діяльність. від 7.12.2000р. зі змінами і доп. // Відомості Верховної Ради України – 2001. - № 5-6.
6. Україна. Закон. Про акцизний збір на алкогольні напої та тютюнові вироби: від 15.09.1995 № 329/95-ВР (із змінами і доповненнями).
7. Україна. Закон. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: від 19.02.2009 № 1019-VI (із змінами і доповненнями).
8. Україна. Закон. Про внесення змін до Закону України «Про систему оподаткування»: від 18.02.1997 № 77/97-ВР (із змінами і доповненнями).
9. Україна. Закон. Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про плату за землю” № 378 / 96 – ВР від 19.09.1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 45.
10. Україна. Закон. Про державне регулювання виробництва та торгівлі спиртом етиловим та плодovým, алкогольними напоями та тютюновими виробами: від 19.12.1995 № 481/95-ВР (із змінами і доповненнями).
11. Україна. Закон. Про державний бюджет України на поточний рік.
12. Україна. Закон. Про Державну контрольно-ревізійну службу в Україні // Закони України. - В 11 т.: Т. 5. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. — С. 13 – 20.
13. Україна. Закон. Про державну підтримку малого підприємництва: від 19.10.2000 № 2063-III (із змінами і доповненнями).
14. Україна. Закон. Про Державну податкову службу // Закони України. В 11 т.: Т. 1. – Верховна Рада України. Інститут законодавства. – К., 1996. — С. 7-37.
15. Україна. Закон. Про державну податкову службу в Україні: від 4.12.1990 № 509-XII (із змінами і доповненнями).
16. Україна. Закон. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців: від 15.05.2003 № 755-IV (із змінами і доповненнями).
17. Україна. Закон. Про єдиний митний тариф: від 5.02.1992 № 2097-

XII (із змінами і доповненнями).

18. Україна. Закон. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: від 09.07.2003 р. № 1058 – IV // Все про бухгалтерський облік. – 2003. - № 110, 115.

19. Україна. Закон. Про оподаткування прибутку підприємств (в редакції Закону України від 22.05.1997 № 283/97-ВР (зі змінами і доповненнями).

20. Україна. Закон. Про оподаткування прибутку підприємств. від 28.12.1994 р. зі змінами і доп.//<http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Україна. Закон. Про оподаткування прибутку підприємств: від 24.12.2002 р. № 349 - IV // Все про бухгалтерський облік. - 2003. – № 8.

22. Україна. Закон. Про патентування деяких видів підприємницької діяльності: від 23.03.1996 № 98/96-ВР (зі змінами і доповненнями).

23. Україна. Закон. Про пенсійне забезпечення: від 05.11.1991 р. № IV 1788 – XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 2.

24. Україна. Закон. Про плату за землю: від 19.09.1996 № 378/96-ВР (із змінами і доповненнями).

25. Україна. Закон. Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів: від 11.12.1991 № 1963-XII (із змінами і доповненнями).

26. Україна. Закон. Про податок з доходів фізичних осіб: від 22.05.2003 № 889-IV (зі змінами та доповненнями).

27. Україна. Закон. Про податок на додану вартість: від 03.04.1997р. № 168/97 – ВР // Голос України. – 1997. – 15 травня.

28. Україна. Закон. Про податок на додану вартість: від 3.04.1997 № 168/97-ВР (із змінами і доповненнями).

29. Україна. Закон. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті. від 23.09.94// Відомості Верховної Ради України –1994. – № 40.

30. Україна. Закон. Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами: від 21.12.2000 № 2181-111 (із змінами і доповненнями).

31. Україна. Закон. Про рентні платежі за нафту, природний газ і газовий конденсат: від 5.02.2004 № 1456-IV (із змінами і доповненнями).

32. Україна. Закон. Про споживчу кооперацію: від 10.04.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. - № 43.

33. Україна. Закон. Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби: від 19.11.1999 № 1246-XIV (зі змінами і доповненнями).

34. Україна. Закон. Про фіксований сільськогосподарський податок: від 17.12.1998 № 320-XIV (із змінами і доповненнями).

35. Василик О. Д. Податкова системи України: Навчальний посібник – К.: Поліграфкнига, 2004. – 478 с.

36. Власюк Н.І., Мединська Т.В. Податкова система: Навчальний посібник. – Львів: «Магнолія-2006», 2009. – 230с.

37. Десятнюк О. М., Годованець О. В. Управління податковим боргом: Навчальний посібник. – Тернопіль: Воля, 2005. – 248 с.

38. Дікань Л. В., Воїнова Т. С. Податкова система. – Х.: Вид. ХДЕУ, 2002. – 252с.
39. Донберг Р. Міжнародне оподаткування: Пер. з англ. – К.: Абрис, 1997. – 344 с.
40. Єлісеєв А., Підлужний М. Податкове планування. Мінімізація оподаткування законними способами. – Львів, 2003. – 320 с.
41. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. – Львів: Вид. Нац. Ун. «Львівська політехніка», 2005. – 714 с.
42. Загородній А., Єлісеєв А. Податки та податкове планування підприємницької діяльності: Монографія. – Львів: Центр Бізнес-Сервісу, 2003. – 152 с.
43. Іванов Ю. Б. Система оподаткування в схемах і таблицях – Частина І. Загальнодержавні та місцеві податки і збори в Україні: Навчальний посібник. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004. – 416с.
44. Копилук О.І., Штангрет А.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2005. – 168 с.
45. Юткина Т. Ф. Налоги и налогообложение: Учебник.- 2-е изд., перераб. и доп.- М.: ИНФРА-М, 2003.- 576 с.
46. Лемішовський В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік, оподаткування та звітність: Навч. Посіб. – Львів: Бух. центр «Ажур», 2009. – 912 с.
47. Литвиненко Я.В. Податкова політика: Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2003. – 221 с.
48. Мельник В. М. та ін. Оподаткування підприємницької діяльності: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2003. – 160 с.
49. Олійник О.В., Філон І.В. Податкова система: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. - 456 с.
50. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія і практика становлення. – К.: Знання-Пресс, 2004. – 454 с.
51. Сохацька О.М. Біржова справа: Підручник / ТАНГ – Тернопіль: Карт-Бланш, 2003. – 602 с.
52. Ткаченко Н. М., Горова Т. М., Ільєнко Н. О. Податкові системи країн світу та України. Облік і звітність: Навчально-методичний посібник / За ред. Н.М. Ткаченко. – К.: Алерта, 2004. – 554 с.
53. Крисоватий А. І., Кізіма А. Я. Податковий менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 304 с.
54. Крисоватий А.І., Десятнюк О.М. Податкова система: Навчальний посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 331 с.
55. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2001. – 215 с.